

Naše postřehy a zkušenosti s novými Windows 10

Od konce července 2015 je k dispozici nejnovější, 10. verze MS Windows. Je o to zajímavější, že je jako aktualizace poprvé k dispozici zdarma pro všechny uživatele starších Windows 7 a 8. Protože řada z Vás se dříve nebo později bude rozhodovat, zda si ji nainstalovat, připravili jsme tento návod, ve kterém vám chceme předat naše dosavadní zkušenosti.

Fungují ve Windows 10 programy JAPO?

Na tuto první a pro vás nejdůležitější otázku odpovídáme - **samozřejmě ano**. Je to stejně jako dříve, nezáleží, jestli máte 32 nebo 64 bitovou verzi. U té 64 bitové budete využívat program DosBox, u 32 bitové se bez něj obejdete. Pokud si můžete vybrat, doporučujeme zvolit 32 bitovou verzi. I u ní ale pro nás Microsoft nachystal pár chytáků - podpora DOSu nefunguje hned. Náprava je ale snadná a její popis najdete na straně 2.

Přejít na Windows 10 - ano či ne?

Záleží na tom, kterou verzi zatím používáte. Nová desítka je rozhodně krok správným směrem, zvláště ve srovnání s nepovedenými Windows 8.

- *Pokud jste nuceni pracovat ve **Windows 8**, rozhodně vám doporučujeme na nové Windows 10 přejít.*
- *Pokud používáte **Windows 7**, tady už bych tak jednoznačný nebyl. Nové Windows 10 mi z hlediska ovládání pořád připadají zbytečně komplikované, to co šlo udělat jednoduše, je v desítkách složitější. Řada nastavení je zbytečně skrytá, těžko se hledá.*

Nové Windows 10 mají být rychlejší než předchozí verze, méně náročné na hardware. Neměřili jsme to, ale pocitově mi ve srovnání s Windows 7 na stejném PC ten rozdíl nepřišel nijak zásadní. I staré sedmičky šlo nastavit tak, aby „šlapaly“ rychle.

Hodně medializovaná byla otázka sledování uživatelů Windows 10 - pokud nezměníte přednastavené předvolby při instalaci, bude Microsoft sledovat a analyzovat vaše záznamy v adresáři, kalendáři, co píšete ... Ostatně přečtěte si následující článek z internetu. Článek je ve slovenštině ale to by nám starším nemělo dělat problém:

- <http://www.zive.sk/clanok/107178/takto-si-mozete-ochranit-sukromie-vo-windows-10-navod>

Jak probíhá upgrade na Windows 10?

Standardně je tento proces nastaven tak, že pokud pravidelně své Windows 7 nebo 8 aktualizujete, objeví se Vám nabídka na přechod na Windows 10 vpravo dole v oznamovací oblasti Windows. Na ikonu stačí kliknout myší a v zobrazené nabídce si vybrat, že chcete aktualizaci připravit. Pak nezbyvá než čekat, až se vám celá aktualizace (cca 2-4 GB podle verze) stáhne. Z důvodu možných následných chyb a komplikací při instalaci doporučujeme spíše stáhnout si celý instalační balíček ručně a vypálit si jej na DVD nebo uložit na flešku.

Instalační balíček je možné stáhnout z této adresy:

- <https://www.microsoft.com/en-us/software-download/windows10ISO>

Stačí vybrat edici Windows, o kterou máte zájem a následně jazykovou lokalizaci. Po potvrzení obou voleb získáte odkazy pro stažení jak 32 tak 64 bitové verze Windows. Pokud máte problém tak velký soubor stáhnout, nebo si jej neumíte vypálit na CD, obraťte se na nás, pomůžeme Vám.

Vlastní instalace probíhá podobně jako u starších verzí, ale pozor, ne každá se povede. Aktualizovali jsme na Windows 10 už řadu počítačů a často nastávají problémy při instalaci na noteboocích. Pokud obsahuje starší verzi BIOSU (nebo jeho moderní obdoby), instalace Windows 10 uprostřed zkrachuje, vyhlásí chybu a není možné pokračovat dál. Pro „laika“ je to infarktový stav, protože se bojí že o všechno přišel. Proto před zahájením instalace doporučujeme následující:

- **provedte kompletní zálohu všech důležitých dat na pevném disku vašeho PC**
- **pokud ho výrobce vašeho pc dodal, spusťte aktualizací program, který stáhne a nainstaluje poslední verze důležitých ovladačů a BIOSu**
- **pokud počítačům nerozumíte, nepouštějte se do upgrade Windows sami**

I v případech, kdy instalace Windows 10 zkrachovala, se nám podařilo provést návrat k původnímu operačnímu systému tak, že se žádná data neztratila. Pokud dojde k podobné chybě, instalační program Windows 10 nabízí několik variant dalšího postupu, laik však zpravidla netuší, kterou by měl zvolit. Ani instalační program Windows 10 vám v tomto nepomůže, odpovědnost za případné chybné rozhodnutí nechá na vás.

Když k žádné chybě nedojde, instalace několikrát restartuje PC a na závěr se vás zeptá na pár upřesňujících nastavení. Doporučujeme věnovat pozornost právě těm, která se týkají ochrany vašeho soukromí.

Jak zprovoznit podporu DOSu v 32 bitových Windows 10

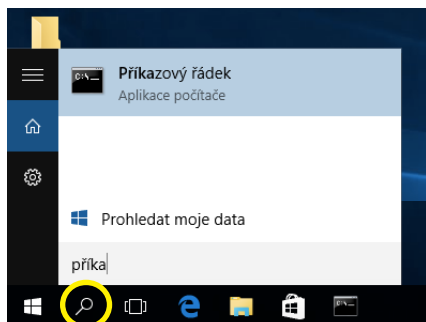
Programátoři Microsoftu nám rádi vyvolávají infarktové stavy. Párkrát se mi totiž stalo, že když jsem se v nově nainstalovaných 32 bitových Windows 10 pokusil spustit DOSovský program, ono to nešlo. Chyběl malinký prográmeček, který se jmenuje NTVDM. V těch gigabajtech plevelu, které se na pevný disk nahrály z neznámých důvodů nebyl. Naštěstí mi Windows sám okamžitě nabídl jeho instalaci.

Ani teď jsem ale neměl vyhráno - při dalším pokusu o spuštění Deníku se zobrazila anglicky psaná chyba:

- **NDVDM has encountered a System Error-Zařízení připojené k systému nefunguje. Choose „Close“ to terminate the application.**

To už bylo horší. Nefungovaly totiž žádné DOSovské programy, ani ty od Microsoftu, které jsou součástí instalace Windows 10. Hledal jsem na uživatelských fórech a zjistil jsem, že se jedná o známou chybu, která se prý vyskytovala už ve Windows 8 a autoři nějak nemají zájem ji opravit. Naštěstí je řešení poměrně snadné.

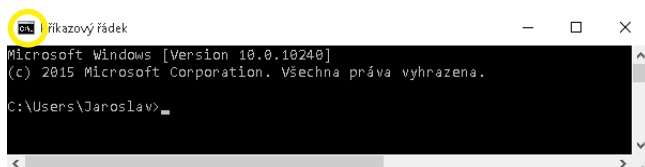
Pokud se s touto chybou setkáte, postupujte následovně:



Na spodní liště Windows klepněte na ikonu lupy a do zobrazného políčka začněte psát „Příkazový řádek“.

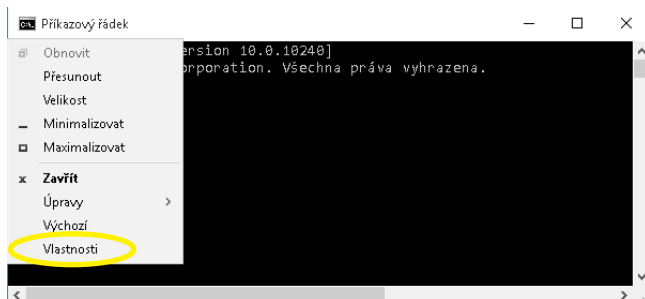
Napišete jen pár písmen a Windows sám uhodne co chcete. Aplikaci Příkazový řádek vám nabídne v horní části okna.

Klepněte na ni myší.



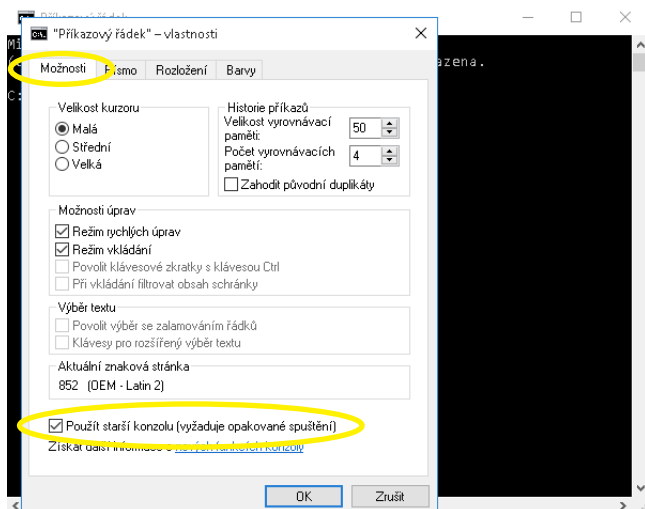
Otevře se okno příkazového řádku.

Klepněte myší na ikonku v levém horním rohu okna.



Zobrazí se kontextová nabídka.

Vyberte poslední řádek „Vlastnosti“.



Zobrazí se tabulka s nastavením vlastností.

Zvolte první záložku s názvem Možnosti.

Zaškrtněte volbu „Použít starší konzolu“ a potvrďte tlačítkem OK.

Při dalším spuštění libovolného DOSovského programu už bude vše jak má být.

Kompletní čistá instalace Windows 10 stojí za zvážení

Když spustíte průzkumníka Windows 10, zjistíte, že systém po aktualizaci značně nabobtnal. Kromě složky Windows tu bude i nová složka Windows.old, která obsahuje části původního systému. Pokud je to možné a máte k ruce někoho, kdo to umí, doporučujeme provést kompletní čistou instalaci systému. Je to pracnější, musí se vše zálohovat, po instalaci znovu nainstalovat všechny aplikace a přihrát k nim ze zálohy data. Výhodou ale je, že Windows 10 pak zabere výrazně méně místa a poběží i na starém PC opravdu velmi rychle.

Jistě z vlastní zkušenosti víte, že dlouhým používáním se Windows zahltí a postupně se zpomalují. Tento historický balast přešel aktualizací i do nového Windows 10. Kompletní reinstalace s přeformátováním disku je ozdravná kúra, kterou lze zkušeným uživatelům doporučit. Sám jsem to vykousel a rozdíl je markantní.

Bohužel kompletní čistou instalaci Windows 10 lze provést až po upgrade z původního systému na novou desítku, není to možné udělat rovnou. Při upgrade se totiž ověřuje, že máte právo na desítku přejít, provádí se nová aktivace. Až je provedena, Microsoft bude znát parametry PC, na kterém desítku provozujete. Pak už PC můžete klidně přeformátovat a přeinstalovávat, na původní operační systém (Windows 7 nebo 8) se už nikdo ptát nebude. Dokonce není nutné zadávat ani původní Product key z nálepky na PC nebo z krabice původního OS. Windows 10 se po nové instalaci automaticky aktivuje.

Pár slov závěrem

Tento návod je určen zejména pro uživatele, kteří na svém PC používají starší Windows 7 nebo 8 a uvažují o přechodu na nové Windows 10. Pokud si koupíte nové PC s předinstalovaným Windows 10, nic podobného nebudete muset řešit. Pouze na nový počítač přenesete stávající programy JAPO a jejich data.

Postup je podobný jako u starších Windows 7 nebo 8 a liší se v závislosti na tom, jestli používáte 32 nebo 64 bitovou verzi Windows. Pro obě varianty připravíme aktualizované návody, které si budete moci stáhnout z našich internetových stránek <http://www.japo.cz>.